

навчання та позначають основні поняття педагогіки як науки» [2, с. 168]. Наше формулювання визначення освітніх термінів ґрунтується на ідеї, що термін є складовою системи педагогічної термінології.

Отже, освітні терміни – це лексеми, об'єднані у межах терміносистеми освіти, що номінують поняття і явища цієї галузі та використовуються для професійного і науково-теоретичного спілкування фахівців освіти.

Література

1. Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А.С.Д'яков, Т.Р.Кияк, З.Б.Куделько. – К. : Вид. дім «КМ Academia», 2000. – 218 с.
2. Кантор И.М. Педагогическая лексикография и лексикология / И.М.Кантор. – М. : Просвещение, 1968. – 200 с.
3. Lejczyk W.M., Biesiekirska L. Terminoznawstwo: Przedmiot, Metody, Struktura. – Białystok, 1998. – 184 s.
4. Великий глумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.
5. Професійна освіта : Словник : Навч. посіб. / Уклад. С.У. Гончаренко та ін. / За ред. Н.Г. Ничкало. – К. : Вища школа, 2000. – 380 с.
6. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / Ed. by J. Crowther. – 5th edition, 2nd impression. – Oxford University Press, 1995. – 1428 p.

УДК 373.21.385

Х.В.БАРНА

Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ТЕОРІЇ РОЗВ'ЯЗАННЯ ВІНАХІДНИЦЬКИХ ЗАВДАНЬ У ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У сучасному освітньому просторі важливим є оволодіння вихователями дошкільного навчального закладу новітніми технологіями навчання та виховання дітей. Інновація є цілеспрямованою зміною, яка вносить до педагогічної системи нові елементи, що поліпшує перебіг і результати освітнього процесу. Інноваційні педагогічні технології в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Вони забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку, мають гуманістичну спрямованість у системі освіти. Інноваційні педагогічні технології і є однією з домінуючих тенденцій розвитку людства, засвідчують якісно новий етап взаємодії й розвитку науково-педагогічної та педагогічної творчості і процесів застосування її результатів. Новими в педагогіці вважаються як окремі підходи, методи, технології, які ще не використовувались, так і комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які втілюють прогресивне начало.

Сучасні умови диктують нові вимоги щодо виховання творчої особистості, яка здатна вирішувати життєво важливі проблеми. Традиційна система освіти, що має інформаційно-репродуктивний характер, здатна виховати лише людину-виконавця, від якої не варто чекати творчої активності. Тому на зміну традиційним способам навчання все частіше почав приходити проблемно-

творчий.

Проблема розвитку дитячих творчих здібностей є досить актуальною на сучасному етапі. Дошкільне дитинство - єдиний період життя, коли творчість може стати універсальним і природним способом буття людини. Численні наукові дослідження різних часів дозволяють відзначити, що у дітей дошкільного віку безкрайні креативні можливості. Провідною психолого-педагогічною проблемою є створення сприятливих умов стимулювання і спрямування розвитку особистості.

Значущість проблеми розвитку дитячої творчості, розкриття і максимальної реалізації творчих здібностей кожної особистості підкреслюється й у державних документах: національній доктрині розвитку освіти в Україні, законах «Про освіту», «Про дошкільну освіту», тощо.

Думка про те, що творчості не лише можна, а й потрібно навчати, наразі не потребує доведення. Незаперечним є й значення дошкільного дитинства як унікального віку, у якому закладаються основи творчої особистості. Постає питання вибору технології, яка б забезпечила успішне розв'язання цього завдання. В даний час досить поширена в дошкільній освіті теорія розв'язання винахідницьких задач (ТРВЗ), використання якої активізує та пришвидшує процес розвитку мислення. Зараз це одна із системних теорій навчання творчості. Створив її у 1946 р. російський учений-дослідник, письменник-фантаст Генріх Альтшуллер.

ТРВЗ-педагогіка не тільки розвиває фантазію, а вчить дітей самостійного та системного мислення; розуміти картину світу в цілісності та суперечності в докільці; не боятися невідомого, а сприймати як наступний крок у вирішенні чергових задач; допомагає відчути дитині власну значущість для оточуючих і дістати насолоду від самостійного виконання практичної роботи.

Впроваджуючи дану технологію в освітній процес дошкільного навчального закладу необхідне дотримання таких дидактичних принципів:

- ◆ принцип свободи вибору дитині та відповідальність за нього;
- ◆ принцип відкритості передбачає самостійність у доборі способів розв'язання і необмежену кількість відповідей;
- ◆ принцип діяльності через яку педагог ознайомлює дітей зі способами та діями, формує уміння самостійно знаходити потрібну інформацію через пошукову діяльність, колективне обміркування та обговорення;
- ◆ принцип зворотного зв'язку показником якого є емоційний стан дитини, ознаки перемикавання уваги; її запитання; пояснення, якими вона супроводжує продуктивні види діяльності;
- ◆ принцип ідеальності у використанні прийомів і методів ТРВЗ-педагогіки у тому, що вона не потребує спеціального обладнання, вони можуть бути частиною будь-якої форми організації навчально-виховної роботи, що дає змогу максимально використовувати можливості та інтереси дітей.

З цього видно, що ТРВЗ-педагогіка є цілісною, самодостатньою технологією, послуговуючись якою, можна розв'язувати проблеми будь-якої складності.

Література

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика. Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах : Реком МОНмолодьспорту України / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – Підручн. друге вид., доповнене. – К : Видавничий дім "Слово", 2011. – 704 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Підручник. Реком. МОНмолодьспорту України для студ. ВНЗ / І. М. Дичківська. – 2-ге вид., доп. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с. – (Альма-матер)
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум : навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2013. – 448 с.
4. Дятленко Н. Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ : Методичний посібник / Н. Дятленко, А. Гончаренко, А. Шевчук // Дитячий садок. Бібліотека. – 2010. – №2.
5. Калуська Л. Науково-методична робота в дошкільному навчальному закладі : Практико-навчальний посібник / Л. Калуська, М. Отрощенко, І. Вірстюк. – К. : Шкільний світ, 2011. – 192 с.

УДК: 378.014

М. С. БАРЧІЙ
Мукачівський державний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Покращення рівня комунікативної компетентності майбутніх педагогічних працівників є важливим завданням, що вимагає готовності до розробки та апробації нових педагогічних технологій навчання і виховання. Під час навчально-виховного процесу вчителю треба вміти виявляти: педагогічний гуманізм, емпатійне розуміння вихованців, співробітництво, вміння вести діалог з дитиною, особистісну позицію. Комунікативна компетентність є здатністю особистості застосовувати у спілкуванні знання мови, способи взаємодії з навколишніми і віддаленими людьми та подіями, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями. Очевидно, що провідним завданням вчителя початкових класів, головною метою якого є навчання, розвиток та виховання молодших школярів, має бути формування комунікативної компетентності в учнів, а це стає неможливим без педагогічної комунікації. Тому, задля ефективного здійснення педагогічного процесу та розвитку комунікативної компетентності в учнів, учитель початкових класів має володіти високим рівнем сформованості власної професійно-комунікативної компетентності.

Необхідною умовою формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів виступає процес самовиховання комунікативної культури та компетентності. На основі досягнень педагогічної теорії можна виділити в самовихованні комунікативних умінь декілька етапів. Перший етап передбачає розвиток здібностей до рефлексії, до усвідомлення власної поведінки у спілкуванні. Другий етап пов'язаний із самовихованням умінь відчувати інтелектуальний, емоційний, морально-вольовий стан студентів, стимулювання їх бажання вчитися. Третій етап передбачає не тільки розвиток умінь сприймати, встановлювати контакти, а й обов'язково активно впливати на студентів. У самовихованні комунікативних умінь майбутнього педагога

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>